

**Informacja do BIP o wynikach kontroli doraźnej
Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego ul. Panny Marii 2, 87-100 Toruń**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 z późn. zm.) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

Ocena prawidłowości procedur adopcyjnych

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 27 kwietnia i 5 maja 2016 roku.

Diecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Toruniu został powołany dekretem biskupa Toruńskiego Andrzeja Suskiego z dnia 21 stycznia 2000 r., nr 108/00/Ord. w ramach Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin. Ośrodek Adopcyjny podlega bezpośrednio Biskupowi Toruńskiemu. Ośrodek działa na podstawie Statutu z 2004 r., zmienionego w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2012 r. a następnie w 2014 r. po nowelizacji ww. ustawy.

Szczegółowe zadania oraz organizację działania, w tym godziny pracy DOAO określa regulamin organizacyjny. Aktualny regulamin obowiązuje od 19 września 2014 r. wraz ze zmianami przyjętymi Zarządzeniem z dnia 19.09.2015 r.

DOAO jest ośrodkiem niepublicznym, któremu zadania zleca Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego na podstawie zawartej umowy.

Wysokości środków przekazywanych na realizację zadania zleconego

Rok	Dotacja	Wkład własny	Koszt całkowity
2012	79 049,06	82 076,26	161 125,32
2013	80 000,00	85 668,68	165 668,68
2014	80 000,00	85 208,26	165 208,26
2015	75 000,00	95 765,71	170 765,71

Działalność Ośrodka porządkują przyjęte i obowiązujące procedury oraz regulaminy:

1. Regulamin Komisji Kwalifikacyjnej Diecezjalnego Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego.
2. Regulamin doboru rodziny do dziecka .
3. Procedura adopcyjna obowiązująca w Diecezjalnym Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym w Toruniu.

Powyższe regulaminy są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

Baza lokalowa

Diecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Toruniu zajmuje lokal w kamienicy, która jest własnością Parafii p/w WNMP w Toruniu. Całkowita powierzchnia użytkowa lokalu wynosi 109 m². Kamienica, w której mieści się ośrodek wymaga remontu, ale obiekt podlega ochronie konserwatorskiej, w związku z powyższym wszelkie prace remontowo-budowlane muszą być uzgadniane z konserwatorem zabytków. Dyrektor Ośrodka poinformowała, iż z uwagi na stopień zużycia, w pierwszej kolejności zmodernizowane zostaną schody.

Kwalifikacje pracowników DOAO:

Wszystkie osoby zatrudnione w Ośrodku posiadają wymagane kwalifikacje określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz. 575).

Dokumentacja DOAO w Toruniu

Podczas czynności kontrolnych zapoznano się dokumentacją prowadzoną przez DOAO w Toruniu, sprawdzono rejestry oraz dokonano oceny prawidłowości prowadzonych przez Ośrodek procedur adopcyjnych.

Zgodnie z art.161 ustawy o wspieraniu rodziny Ośrodek Adopcyjny prowadzi:

1) Dokumentację dotyczącą:

- a) kandydatów do przysposobienia dziecka,
- b) szkoleń osób, o których mowa w lit a,
- c) dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia, w tym dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia związanego ze zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania w innym państwie,
- d) pomocy pedagogicznej, psychologicznej i zakresu prawa rodzinnego, udzielonej osobom, które przysposobiły dziecko, i rodzinom naturalnym.

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono prowadzenie niżej wymienionych rejestrów:

1. Rejestr kandydatów do przysposobienia obejmujący numer ewidencyjny, imiona i nazwiska kandydatów, adres zamieszkania, rodzaj sprawy, uwagi, numer grupy szkoleniowej, datę zgłoszenia.
2. Rejestr świadectw ukończenia szkolenia.
3. Rejestr dzieci zgłoszonych do przysposobienia obejmujący numer ewidencyjny, imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia dziecka, datę zgłoszenia i placówkę zgłaszającą, datę kwalifikacji do przysposobienia lub informację o braku kwalifikacji, informacje o dalszej procedurze adopcyjnej.
4. Rejestr dzieci zgłoszonych do Wojewódzkiego Banku Danych zawierający imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia, datę zgłoszenia do WBD, datę kwalifikacji do adopcji z przemieszczeniem poza granice kraju, Ośrodek Adopcyjny odpowiedzialny za adopcję, dalsze losy dziecka.
5. Rejestr rodzeństw, które zostały rozdzielone.
6. Rejestr dzieci przysposobionych: 2012 rok - 18 dzieci, 2013 rok - 18 dzieci, 2014 rok - 26 dzieci, 2015 rok - 34 dzieci.
7. Rejestr dzieci, które nie uzyskały kwalifikacji obejmujący numer kolejny, imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia oraz datę posiedzenia komisji kwalifikacyjnej.

Rejestry kandydatów do przysposobienia oraz dzieci zgłoszonych do przysposobienia, zgodnie z obowiązującym stanem prawnym zostały zgłoszone do GIODO.

Ponadto Ośrodek prowadzi dokumentację dotyczącą wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dokumentacja zawiera wnioski osób zgłaszających prośbę o udzielenie porady oraz tzw. Kartę porady zawierającą datę oraz wskazanie osoby udzielającej porady, zgłaszany problem oraz opis przebiegu rozmowy, zalecenia i podpisy rodziców/opiekunów oraz podpisy osób udzielających porady. Ponadto każdy z pracowników odnotowuje indywidualne rozmowy i porady udzielane podczas rozmów telefonicznych i osobistych, które potem ujmowane są w zestawieniu za dane półrocze.

Dzieci zgłoszone do przysposobienia, dzieci zakwalifikowane i niezakwalifikowane

Liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia w poszczególnych latach:

- 2012 r. - 11 dzieci,
- 2013 r. - 17 dzieci,
- 2014 r. - 21 dzieci,
- 2015 r. - 16 dzieci.

W każdym przypadku kwalifikacja dziecka do przysposobienia obejmowała, zgodnie z art.166 ustawy o wspieraniu rodziny, analizę dokumentacji dziecka, w tym analizę jego sytuacji prawnej i medycznej, diagnozę psychologiczną dziecka, określenie specyfiki potrzeb dziecka w kontekście prawidłowego doboru rodziny, ocenę stopnia możliwości nawiązania przez dziecko więzi emocjonalnej w nowej rodzinie, analizę aktualnych więzi dziecka z bliskimi mu osobami oraz analizę sytuacji prawnej rodzeństwa dziecka oraz analizę całości sytuacji dziecka w celu zbadania czy przysposobienie leży w jego najlepszym interesie, przeprowadzoną z uwzględnieniem opinii, o których mowa w art.139 a ust.1 pkt 1, 2, 4 i 5 ww. ustawy.

Szczegółowo przeanalizowano teczki dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia.

Przyczyny braku kwalifikacji: brak zgody dziecka na przysposobienie, więzi emocjonalne łączące dziecko z osobami, u których przebywa, opinia psychologa o braku możliwości nawiązania więzi

emocjonalnej z nową rodziną, brak zgody opiekuna prawnego dziecka na przysposobienie, opinia organizatora pieczy zastępczej.

We wszystkich badanych przypadkach decyzja o niezakwalifikowaniu dziecka do przysposobienia podejmowana jest na posiedzeniu Komisji Kwalifikacyjnej, z każdego posiedzenia sporządzany jest protokół zawierający m.in. uzasadnienie braku kwalifikacji.

Rozdzielenie rodzeństwa zakwalifikowanego do przysposobienia

W trakcie kontroli dokonano analizy wszystkich przypadków rozdzielenia rodzeństwa w latach 2012-2015. Na tej podstawie stwierdzono, iż w każdym przypadku decyzję o rozdzieleniu rodzeństwa podejmuje Komisja Kwalifikacyjna w składzie: Dyrektor Ośrodka Adopcyjnego, dwóch psychologów i pedagog. Powyższe decyzje uwzględniają zapisy art.166 a ustawy o wspieraniu rodziny. Stwierdzone przyczyny decyzji w zakresie podziału rodzeństwa: dzieci przebywają w różnych rodzinach zastępczych, funkcjonują w różnych środowiskach, niepełnosprawność rodzeństwa, konieczność indywidualnej opieki, postanowienie sądu w sprawie podziału rodzeństwa, liczne rodzeństwo, zaburzenia psychiatryczne uniemożliwiające nawiązanie relacji, brak zgody jednego lub kilkoro dzieci z rodzeństwa na przysposobienie, opinia organizatora pieczy zastępczej, opinia opiekuna prawnego i jego zgoda na rozdzielenie rodzeństwa.

Liczba adopcji zakończonych przez DOAO z uwzględnieniem warunku jednoczesnego zakwalifikowania dziecka do przysposobienia

- 2012 r. – 11,
- 2013 r. – 6,
- 2014 r. – 13,
- 2015 r. – 14.

Liczba dzieci zakwalifikowanych przez Ośrodek do przysposobienia krajowego, które na dalszym etapie procedury zostały zakwalifikowane do przysposobienia międzynarodowego.

- 2012 r. - 5 dzieci,
- 2013 r. - 8 dzieci,
- 2014 r. - 10 dzieci,
- 2015 r. - 6 dzieci.

Analiza dokumentacji w sprawie wskazuje, iż Ośrodek Adopcyjny zgodnie z art. 164 ust.5 ustawy, w terminie 30 dni od dnia sporządzenia karty dziecka dokonuje kwalifikacji dziecka do przysposobienia krajowego, sporządza dokument potwierdzający zakwalifikowanie dziecka do przysposobienia krajowego oraz rozpoczyna poszukiwanie odpowiednich kandydatów do dziecka.

W przypadku niepozyskania kandydata do przysposobienia krajowego, dane dziecka przesyłane są do Wojewódzkiego Banku Danych prowadzonego przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Adopcyjny Oddział w Bydgoszczy. Przesyłane dokumenty zawierają potwierdzenie zakwalifikowania dziecka do przysposobienia krajowego, kartę dziecka oraz opinie i dokumentację, o której mowa w art.139 a ustawy o wspieraniu rodziny.

Liczba przeprowadzonych procedur adopcyjnych w poszczególnych latach:

- 2012 r. – 13,
- 2013 r. – 16,
- 2014 r. – 21,
- 2015 r. – 26.

Udział pracowników ośrodka w zespołach do spraw oceny zasadności pobytu dziecka oraz jakość współpracy z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie

Po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pierwsza umowa z Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego o wsparcie realizacji zadania publicznego została zawarta 3.04.2012 r. Do tego czasu, publiczny ośrodek adopcyjny w Toruniu, zdążył już zawrzeć z powiatami porozumienia w zakresie współpracy. W świetle powyższego DOAO w Toruniu uczestniczy w posiedzeniach zespołów i dotyczy to najczęściej przypadków, w których omawiana jest sytuacja dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, a zgłoszonych do tutejszego Ośrodka.

DOAO podpisał porozumienie o współpracy z czterema PCPR tj.: w Brodnicy, w Chełmnie, w Toruniu i w Aleksandrowie Kujawskim w zakresie zgłaszania dzieci do Ośrodka i uczestnictwa w posiedzeniach zespołów.

Ponadto, w związku z porozumieniami zawartymi z Wydziałem Duszpasterstwa Ogólnego Kurii Diecezjalnej we Włocławku, Zgromadzeniem Sióstr Świętej Elżbiety w Toruniu i w Grudziądzu dotyczącymi „okna życia”, DOAO w Toruniu zobowiązał się do odbioru dzieci ze szpitala po zakończeniu badań i umieszczeniu ich w pogotowiu rodzinnym lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz uregulowania sytuacji prawnej i pozyskiwania dla tych dzieci rodzin adopcyjnych. DOAO w Toruniu udziela także wsparcia kobietom w ciąży i samotnym matkom oraz współpracuje z Fundacją „O uśmiech dziecka” działająca przy Szpitalu Dziecięcym Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Toruniu, która wspiera Ośrodek w diagnozowaniu dzieci i udziela specjalistycznej pomocy lekarskiej. DOAO jest również organizatorem imprez okolicznościowych dla dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodzin adopcyjnych.

Zadaniem DOAO jest m.in. pozyskiwanie i kwalifikacja kandydatów na rodziców adopcyjnych. Osoby zainteresowane rodzicielstwem adopcyjnym zawierają z Ośrodkiem Adopcyjnym kontrakt oraz dostarczają wymaganą dokumentację.

Szkolenia dla kandydatów Programem „Dziecko czeka” organizowane są dwa razy w każdym roku, w tzw. grupach szkoleniowych, gdzie realizowane są poszczególne zagadnienia.

Postępowanie kończy posiedzenie Komisji Kwalifikacyjnej, której celem jest wydanie opinii kwalifikacyjnej.

Liczba kandydatów na rodziców adopcyjnych, którym wydano pozytywną opinię kwalifikacyjną:

- 2012 r. – 24 opinii dla 46 osób,
- 2013 r. – 23 opinie dla 46 osób,
- 2014 r. – 27 opinii dla 51 osób,
- 2015 r. – 30 opinii dla 56 osób.

W trakcie kontroli dokonano analizy akt wszystkich kandydatów, którym odmówiono kwalifikacji.

Analiza przyczyn odmowy kwalifikacji kandydatów na rodziców adopcyjnych: niewłaściwa motywacja kandydatów, którzy chcą przysposobić dziecko, brak gotowości do przyjęcia dziecka jednego z małżonków, niespełnione warunki progowe (bardzo niski dochód, niski standard lokalowy), ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia (depresja, zaburzenia lękowe).

W każdym z analizowanych przypadków odmowa kwalifikacji jest uzasadniana przez członków Komisji Kwalifikacyjnej, a posiedzenia Komisji są protokołowane.

Grupy wsparcia

DOAO raz w miesiącu organizuje spotkania grup wsparcia zarówno dla rodzin, które przysposobiły dzieci, jak również dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodziców adopcyjnych. Spotkania prowadzone są przez psychologa lub pedagoga. Ponadto Ośrodek organizuje tzw. „szkołę dla rodziców”.

Promowanie idei adopcji, w tym poszukiwanie kandydatów do przysposobienia dziecka.

W każdym roku Ośrodek organizuje dla dzieci i ich rodziców lub opiekunów imprezy intergracyjne, promujące jednocześnie ideę adopcji. Ponadto organizuje szkolenia dla rodzin zastępczych i pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

Uczestniczy w Festynie Rodzinnym Caritas „Bądźmy razem“, w Inauguracji Wigilijnego Dzieła Pomocy Dzieciom, Toruńskim Marszu dla Życia i Rodziny podczas, których propagowana jest idea adopcji, rozprowadza we współpracy z Kurią Diecezji Toruńskiej plakaty i ulotki dotyczące promowania idei adopcji.

Ośrodek nie otrzymuje z Urzędu Marszałkowskiego żadnych dodatkowych środków na realizację tego zadania. W związku z tym podejmuje działania promocyjne na miarę możliwości kadrowych i finansowych.

Podsumowując:

Analiza dokumentacji dotyczącej procesu kwalifikacji dzieci, przeprowadzania szkoleń, przygotowania kandydatów, prowadzenia rejestrów, przekazywania danych do WBD (wojewódzkiego banku danych) wskazuje, iż Diecezjalny Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Toruniu realizuje swoje zadania prawidłowo w oparciu o obowiązujące przepisy prawne.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie.
W związku z tym nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Zespół kontrolny:

Samodzielny Zespół ds.
Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:
Dyrektor WPS